

PRZEWODNIK PO UPRAWIE ROŚLIN Z NASION

SPIS TREŚCI

- 3 DLACZEGO WARTO UPRAWIAĆ ROŚLINY Z NASION?
- 5 WYBÓR ODPOWIEDNIH NASION
- 7 WYSIEW NASION BEZPOŚREDNIO NA ZEWNĄTRZ
- 9 PODSTAWOWE WYMAGANIA DO SIEWU
- 11 SIEW NASION W DOMU
- 13 PRZESADZANIE SIEWEK
- 17 NAJCZĘSTSZE PROBLEMY I JAK JE ROZWIĄZAĆ
- 19 NAWOŻENIE SADZONEK
- 23 ZBIERANIE NASION NA PRZYSZŁOŚĆ
- 25 KOŃCOWE WNIOSKI I PRZYDATNE LINKI

DLACZEGO WARTO UPRAWIAĆ ROŚLINY Z NASION?

„Uprawa roślin z nasion to jedna z najbardziej satysfakcjonujących podróży, jaką może odbyć ogrodnik, a ja jestem tutaj, aby towarzyszyć Ci na każdym kroku. Nazywam się Dan, jestem ogrodnikiem z ponad 20-letnim doświadczeniem w uprawie i eksperymentowaniu i pozwól, że Ci powiem – nie ma nic bardziej magicznego niż oglądanie, jak życie wyrasta z malutkiego nasiona. Niezależnie od tego, czy siejesz swoją pierwszy tace, czy jesteś doświadczonym ogrodnikiem, który chce doskonalić swoje umiejętności, ten przewodnik jest pełen sprawdzonych rad.”

Dan Walford
Ekspert ogrodniczy

Jest coś wyjątkowego w uprawie własnych roślin z nasion. Widok pierwszych małych liści, które przebijają się przez ziemię, to moment czystej magii – początek czegoś, co wyhodowałeś od podstaw. A najlepsze? Nie potrzebujesz nawet ogrodu! Słoneczny parapet może być idealnym miejscem na początek, niezależnie od tego, czy uprawiasz jednoroczne rośliny, świeże warzywa, wieloletnie byliny czy krzewy. Niezależnie od tego, jak uprawiasz, nagrody są nieskończone.

To oszczędność dla twojego portfela

Jedna saszetka nasion może wyhodować dziesiątki roślin za ułamek ceny zakupu roślin już wyrosniętych. Zbieraj nasiona z własnych roślin lub wymieniaj się z sąsiadami, a może to Cię nic nie kosztować!

Masz kontrolę

Uprawa z nasion daje Ci wolność. O ile masz odpowiednie nasiona, możesz zaczynać siew, gdy warunki będą odpowiednie, bez czekania na dostawy do sklepów.

Wybór, wybór i jeszcze raz wybór

Różnorodność jest niesamowita – możesz uprawiać dokładnie ten rozmiar, kolor lub smak, jaki chcesz, zwłaszcza w przypadku warzyw, które często są źle oznaczone w supermarketach.

Eksperymentowanie bez presji

Nasiona pozwalają wypróbować nietypowe rośliny lub nowe odmiany, nie ryzykując portfelem. Jeśli nie wyjdzie, nic wielkiego. Jeśli się uda, dodałeś coś wyjątkowego do swojego ogrodu.

To sprawa dla całej rodziny

Nie zapomnij – to zabawa dla całej rodziny! Angażowanie dzieci w ogrodnictwo zamienia je w przygodę, ucząc je cierpliwości i radości z pielęgnowania nowego życia.

Zdobądź swoje ogrodnicze odznaki

Może najlepsze w tym wszystkim jest to, że uprawa z nasion daje ci odznakę honoru: teraz jesteś „prawdziwym” ogrodnikiem.

„Czy to wystarczający powód, by Cię przekonać? Jeśli tak, czytaj dalej i przygotuj się na to, by stać się uzależnionym od siewu nasion!”

WYBÓR ODPOWIEDNICH NASION

Większość nasion jest pakowana w kolorowe opakowania z pięknym zdjęciem przedstawiającym to, czego możesz się spodziewać, a z tyłu znajdziesz wszystkie wskazówki dotyczące uprawy – od instrukcji siewu po liczbę nasion w opakowaniu. Niektórzy dostawcy specjalistyczni używają prostych opakowań, więc będziesz musiał/a wcielić się w detektywa roślinnego i poszukać szczegółów w książkach lub zasobach online.

Czujesz się przytłoczony?

Wybór spośród tysięcy nasion kwiatów, owoców i warzyw może być trudny. Zacznij od swoich ulubionych – pomyśl o kwiatkach, które kochasz lub warzywach, które naprawdę będziesz jadł.

„Jeśli nie jesteś pewny, większość firm nasiennych wyróżnia swoje bestsellery, co jest świetnym punktem wyjścia.”

Dla początkujących lub rodzin z niecierpliwymi małymi pomocnikami, idealne będą szybko rosnące i łatwe w uprawie rośliny. Mrozoodporne rośliny jednoroczne (**patrz strona 7**) oraz warzywa, takie jak boćwina, fasolka szparagowa, sałata, groszek, rzodkiewka, liście sałaty i szpinak, to świetne opcje, które dają szybkie efekty.

Czym są hybrydy F1?

Niektóre nasiona oznaczone są jako hybrydy F1. To rośliny specjalnie hodowane, które rosną w jednorodnej wielkości, kolorze i z dodatkowym wigorem. Choć są droższe od odmian zapylanych naturalnie, ich siła i niezawodność sprawiają, że często warto zainwestować w takie nasiona.

WYSIEW NASION BEZPOŚREDNIO NA ZEWNĄTRZ

Siew nasion na zewnątrz to najprostsza i najbardziej skuteczna metoda – i do tego niezwykle efektywna! Ta technika doskonale sprawdza się w przypadku szerokiej gamy warzyw oraz odpornych kwiatów jednorocznych, które poradzą sobie z chłodniejszymi temperaturami. Oto kilka idealnych odpornych roślin jednorocznych, które warto wypróbować:

Odporne rośliny jednoroczne:

Nagietek lekarski
Calendula

Porcelanka
Nemophila

Pozłotka kalifornijska
Eschscholzia

Mak polny
Papaver rhoeas

Słoneczniki
Helianthus

A także jednoroczne trawy ozdobne, takie jak:

Limnantes
Limnanthes

Drżączka większa
Briza Maxima

Smagliczka
Alyssum

Jęczmień grzywiasty
Hordeum jubatum

Sekret tkwi w glebie

Dobre przygotowanie gleby to klucz do sukcesu. Stwórz idealne, przytulne warunki dla swoich nasion, aby mogły wykiełkować i rozwijać się, stosując się do poniższych kroków:

- 1 Przetrzęsniij glebę, aby usunąć większe kamienie i chwasty.
- 2 Do gleby lekkiej, piaszczystej lub ciężkiej gliny, dodaj podłoże wysokiej jakości.
- 3 Dodaj trochę nawozu granulowanego, a następnie przetrzęsniij go w ziemi.

Dla warzyw

Zacznij wysiewać wczesną wiosną, gdy temperatura gleby wynosi około 6-7°C, i kontynuuj wysiewanie do późnego lata. Dla szybko rosnących roślin, takich jak sałata, wysiewaj małe partie co kilka tygodni, aby uzyskać równomierne zbiory przez całe lato i jesień.

- 1 Użyj bambusowego patyka, aby stworzyć wąskie, płytkie bruzdy (małe zagłębienia).
- 2 Wysiewaj nasiona w odstępach, aby później nie trzeba było ich przerzedzać.
- 3 Przykryj nasiona ziemią i obficie podlej.

Dla kwiatów

Wysiewaj w odstępach, aby zredukować późniejsze przerzedzanie, ale kiedy pojawią się siewki, przerzedzaj je do zalecanej odległości zgodnie z instrukcjami na opakowaniu nasion. Możesz siać wczesną jesienią, aby mieć kwiaty na późną wiosnę lub wiosną, aby uzyskać kwiaty letnie.

- 1 Wydziel obszary za pomocą patyka lub piasku. Rozsyp nasiona na powierzchni, aby uzyskać naturalny, wiejski wygląd ogrodu, lub wysiewaj w rzędach, jeśli preferujesz bardziej formalny wygląd.
- 2 Lekko przykryj nasiona ziemią, obficie podlej i powtarzaj podlewanie, gdy gleba zacznie wysychać.

PODSTAWOWE WYMAGANIA DO SIEWU

Jak w wielu sprawach w życiu, przygotowanie to klucz – zwłaszcza, gdy chodzi o siew nasion w domu. Odpowiednie narzędzia w Twoim zestawie do rozmnażania roślin zrobią ogromną różnicę. Ilość narzędzi, jakich będziesz potrzebować, zależy od tego, co chcesz uprawiać (i jak bardzo wciągnie Cię siew nasion!).

Podłoże

Choć podłoże uniwersalne sprawdza się w przypadku większych nasion, takich jak groszek, fasola czy kukurydza, małe lub drobne nasiona wymagają czegoś drobniejszego, jak specjalistyczne podłoże do siewu. Bez względu na to, jakie podłoże wybierzesz, upewnij się, że jest to wysokiej jakości podłoże!

Tacki do siewu, a tacki komórkowe

Tacki do siewu to klasyczny wybór, ale mogą prowadzić do uszkodzenia korzeni przy przesadzaniu siewek, co powoduje stres i spowalnia wzrost. Tacki komórkowe to prawdziwa rewolucja. Dzięki jednej roślinie na komórkę, masz mniejszą pokusę do przedobrzenia z ilością nasion, a gdy nadejdzie czas przesadzania, korzenie pozostają nienaruszone, co skutkuje silniejszymi i szczęśliwszymi roślinami.

Małe doniczki

Trzymaj pod ręką różne małe doniczki (9-15 cm) do siewu większych nasion lub przesadzania mniejszych siewek.

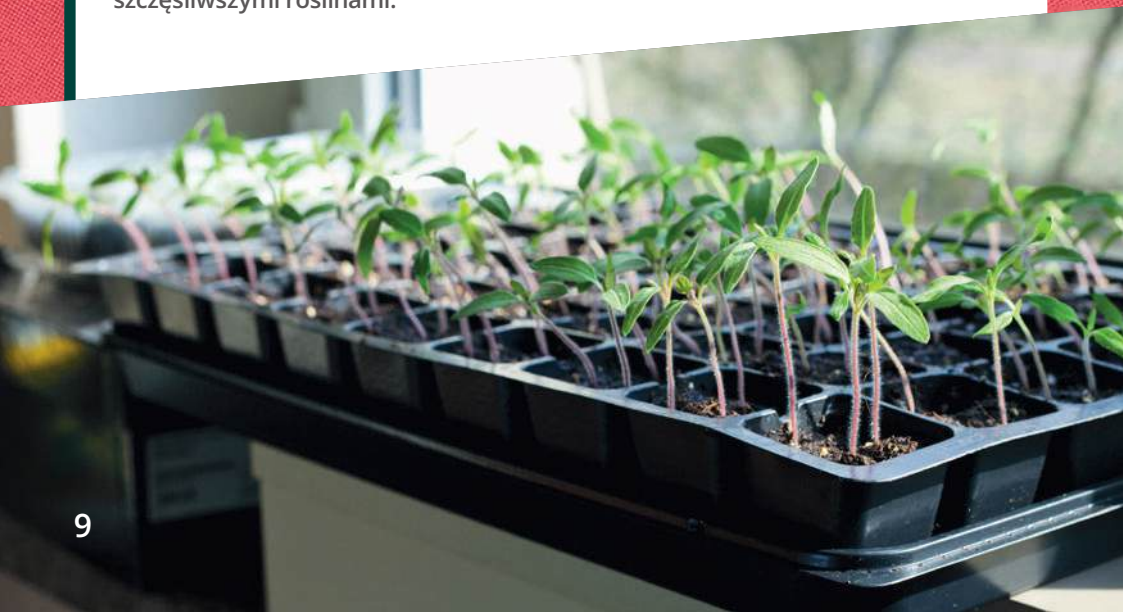
Propagatory

Możesz stworzyć własny propagator (na przykład używając plastikowej torby lub połówki ciętej butelki), ale warto zainwestować w profesjonalny propagator. Ogrzewane propagatory z termostatem to jeszcze lepsza opcja – zapewniają one ciepło od dołu, co wspomaga kiełkowanie i wczesny wzrost, jednocześnie pozwalając na ustawienie idealnej temperatury.

Przydatne akcesoria

Aby osiągnąć sukces w siewie nasion, te narzędzia ułatwią Ci życie:

- **Ubijak do ziemi** – Do uzyskania równej, płaskiej powierzchni do siewu.
- **Sito** – Do usuwania grudek, aby uzyskać cienką warstwę ziemi nad nasionami.
- **Łopatka** – Delikatne podnoszenie przy przesadzaniu siewek.
- **Etykiety i marker** – Aby wiedzieć, co gdzie rośnie.
- **Rozpylacz i konewka** – Utrzymaj nasiona odpowiednio nawilżone.
- **Termometr** – Monitoruj temperaturę, aby zapewnić idealne kiełkowanie.

SIEW NASION W DOMU

Sianie nasion w domu to świetny sposób na rozszerzenie gamy roślin, które możesz uprawiać, czy to w rabatach kwiatowych, donicach na tarasie, czy w ogródkach warzywnych. Jest to szczególnie przydatne, gdy warunki na zewnątrz nie są idealne – zarówno dla Ciebie, jak i dla roślin!

Siew w domu i przeniesienie roślin na zewnątrz pod koniec wiosny pozwala cieszyć się wcześniejszymi kwiatami lub zbiorami, wydłużając sezon kwitnienia lub owocowania w ogrodzie.

„Siew w domu jest niezbędny dla roślin wrażliwych na mróz, które potrzebują ciepła do kiełkowania i nie radzą sobie z chłodnymi temperaturami wiosennymi.”

Choć nasłonecznione parapety to opcja, mają one swoje wady. Światło dochodzące z jednej strony może sprawić, że siewki będą się wyciągać w jej stronę, stając się wysokie i wątłe. O wiele lepszym rozwiązaniem jest oranżeria lub ogród zimowy z wieloma źródłami światła, które sprawiają, że rośliny rosną krótsze i mocniejsze. Jeśli to niemożliwe, umieszczenie folii wokół pojemników pomoże odbić światło na siewki.

Rośliny jednoroczne wrażliwe na mróz

Lwia paszcza
Antirrhinum

Begonia
Begonia

Lobelia
Lobelia

Petunia
Petunia

Szałwia ozdobna
Salvia

Warzywa wrażliwe na mróz

Bakłażan
Solanum melongena

Ogórek
Cucumis sativus

Papryka i chili
Capsicum annum

Dynia i cukinia
Cucurbita

Pomidor
Solanum lycopersicum

PRZESADZANIE SIEWEK

Jeśli nie wysiewasz jednej rośliny w tacach do siewu, Twoje małe roślinki będą musiały zostać przesadzone do większych tac lub doniczek, aby miały przestrzeń do rozwoju i mogły stać się roślinami, z których będziesz dumny. To nazywa się przesadzaniem lub pikowaniem.

Czas ma znaczenie

Właściwe wyczucie momentu może wydawać się trudne, ale nie martw się – jest to łatwiejsze niż się wydaje. Kluczowe jest, aby przesadzić roślinki, gdy są wystarczająco duże, by poradzić sobie z przesadzeniem, ale jeszcze nie na tyle, by ich korzenie splątały się z korzeniami sąsiadujących roślin. Zwykle najlepszy moment to moment, gdy roślinki mają swoją pierwszą lub drugą parę prawdziwych liści (liście nasienne są pierwszymi liśćmi, które się pojawiają, ale opadają, gdy wyrastają liście właściwe).

Przewodnik krok po kroku: jak przesadzać

Pomyśl o tym jak o dniu przeprowadzki dla Twoich roślin. Z odrobiną troski, szybko zaaklimatyzują się w nowym domu i będą rosnąć silne. Oto jak to zrobić:

- 1 Przygotuj glebę** – Zaczynaj od podlania podłoża. Wilgotna ziemia jest znacznie łagodniejsza dla delikatnych korzeni.
- 2 Uwolnij korzenie** – Ostrożnie wyjmij bryłę korzeniową z obecnego pojemnika.
- 3 Zadbaj o korzenie** – Delikatnie „wytrząś” luźne podłoże, ale unikaj uszkodzenia korzeni.
- 4 Zachowaj ostrożność** – Zawsze trzymaj roślinkę za liść, a nie za łodygę. Łodyga jest delikatna i łatwo ją uszkodzić.
- 5 Twórz nowe domy** – Zrób dziury w podłożu w swoich doniczkach lub tacach.
- 6 Posadź prawidłowo** – Ustaw roślinkę tak, aby jej dolne liście znajdowały się tuż nad poziomem podłoża.
- 7 Ustabilizuj roślinki** – Delikatnie wciśnij ziemię wokół korzeni, aby utrzymać roślinę w miejscu.
- 8 Podlej** – Daj im porządną dawkę wody używając konewki z drobnym dzióbkiem.
- 9 Dostosuj, jeśli to konieczne** – Jeśli poziom podłoża opadnie po podlaniu, delikatnie uzupełnij go.

PRZESADZANIE SIEWEK

Kontynuacja wzrostu

Po przesadzeniu Twoje siewki będą wymagały troski. Trzymaj je w pomieszczeniu, w jasnym, ale pośrednim świetle i w temperaturze odpowiedniej dla ich gatunku. Regularnie sprawdzaj podłoże i podlewaj w razie potrzeby, aby utrzymać je wilgotne (ale nie mokre!).

Hartowanie

Teraz nadszedł czas, aby Twoje siewki stwardniały i przygotowały się na życie na świeżym powietrzu. Ponieważ były rozpieszczane w domu, musisz je stopniowo przyzwyczajać do warunków zewnętrznych przez 2-3 tygodnie. Możesz to traktować jak oboz treningowy dla roślin.

Jak hartować

- 1 Zaczynaj hartowanie roślin, gdy minie ryzyko przymrozków (zwykle w połowie lub pod koniec wiosny).
- 2 Zaczynaj od przeniesienia roślin do szklarni lub pod osłonę (kopuła), z drzwiami lub pokrywami lekko otwartymi w ciągu dnia, ale zamkniętymi w nocy.
- 3 Przez 7-10 dni stopniowo zwiększaj ich ekspozycję, otwierając osłonę coraz bardziej, aż będziesz mógł całkowicie ją zdjąć.

Nie masz szklarni? Żaden problem. Oto alternatywa:

- 1 Umieść rośliny pod przykryciem z włókniny przy stronie południowej.
- 2 W drugim tygodniu odkryj je w ciągu dnia, ale chroń je w nocy.
- 3 W drugim tygodniu zredukuj osłonę do jednej warstwy włókniny. Pod koniec drugiego tygodnia odkryj rośliny w ciągu dnia, ale zachowaj osłonę w nocy.

Gdy rośliny będą gotowe do posadzenia na stałe, będą silne, odporne i gotowe do wzrostu w Twoim ogrodzie. To jak oglądanie, jak Twoje maluchy kończą szkołę i ruszają w świat – duma, prawda?

NAJCZĘSTSZE PROBLEMY I JAK JE ROZWIĄZAĆ

Siew nasion zwykle przebiega gładko, ale czasami mogą wystąpić pewne trudności. Oto, jak sobie z nimi poradzić:

Małe kiełkowanie lub jego brak

Może to wynikać ze starych lub niedojrzałych nasion. Świeże nasiona kupione w sklepie mają zwykle wskaźnik kiełkowania na poziomie 90-95%. Inne możliwe przyczyny to:

- **Zła temperatura** – Sprawdź, jaka jest optymalna dla Twoich nasion.
- **Za dużo lub za mało wody** – Nadmierne podlewanie może powodować gnicie; niedostateczne podlewanie może wysuszyć nasiona.
- **Uśpienie nasion** – Niektóre nasiona, jak np. krzewów czy bylin, potrzebują wielu tygodni lub zimna, aby wykiełkować. Sprawdź specyficzne wymagania.

Wysokie, słabe siewki

Siewki potrzebują odpowiedniej równowagi ciepła i światła, aby rosnąć silne. Zbyt mała ilość światła, nadmierne ciepło lub oba te czynniki mogą sprawić, że siewki staną się wysokie i wiotkie (etiolowane). Niestety te słabe siewki raczej nie będą się dobrze rozwijać, dlatego lepiej zacząć od nowa.

Zawilgocenie

Ten problem grzybowy powoduje, że siewki opadają i umierają. Ponieważ nie ma na nią lekarstwa, kluczowa jest profilaktyka:

- **Używaj czystych doniczek i świeżego podłoża.**
- **Unikaj zbyt gęstego siewu.**
- **Podlewaj wodą z kranu, nie deszczówką.**
- **Utrzymuj wilgotność podłoża, ale nie wypełniaj go wodą.**

Szkodniki i inne choroby

Siewki mogą paść ofiarą tych samych szkodników, co dojrzałe rośliny. Mszyce i ślimaki uwielbiają jeść wszystko, więc pilnuj roślin i zapewnij im odpowiednie warunki, aby zapobiec atakom.

NAWOŻENIE SADZONEK

Podłoża do siewu zawierają mniejsze ilości składników odżywczych, aby wspierać dobre kiełkowanie, więc gdy siewki rozwiną swoje pierwsze prawdziwe liście (te po początkowych liściach nasion), będą potrzebować trochę dodatkowego pokarmu. Użyj nawozu płynnego – koncentratu do rozcieńczenia lub granulek do rozpuszczenia. Zaczynj od połowy zalecanej dawki (połowa ilości przeznaczonej dla dorosłych roślin), aby nie przytłoczyć młodych roślin, tak jak nie podałyś dziecku pieczeni na niedzielny obiad!

Nawadniaj je co tydzień, dopóki siewki nie będą przesadzone do podłoża bogatego w składniki odżywcze.

Wybór odpowiedniego nawozu dla roślin

Przed przesadzeniem – Wybierz zrównoważony nawóz, który zawiera podobne ilości azotu (N), fosforu (P) i potasu (K).

Po przesadzeniu – Uniwersalne podłoże będzie dostarczać roślinom składników odżywczych przez 5-6 tygodni. Gdy rośliny się ukorzenia, zacznij stosować nawóz w pełnej dawce.

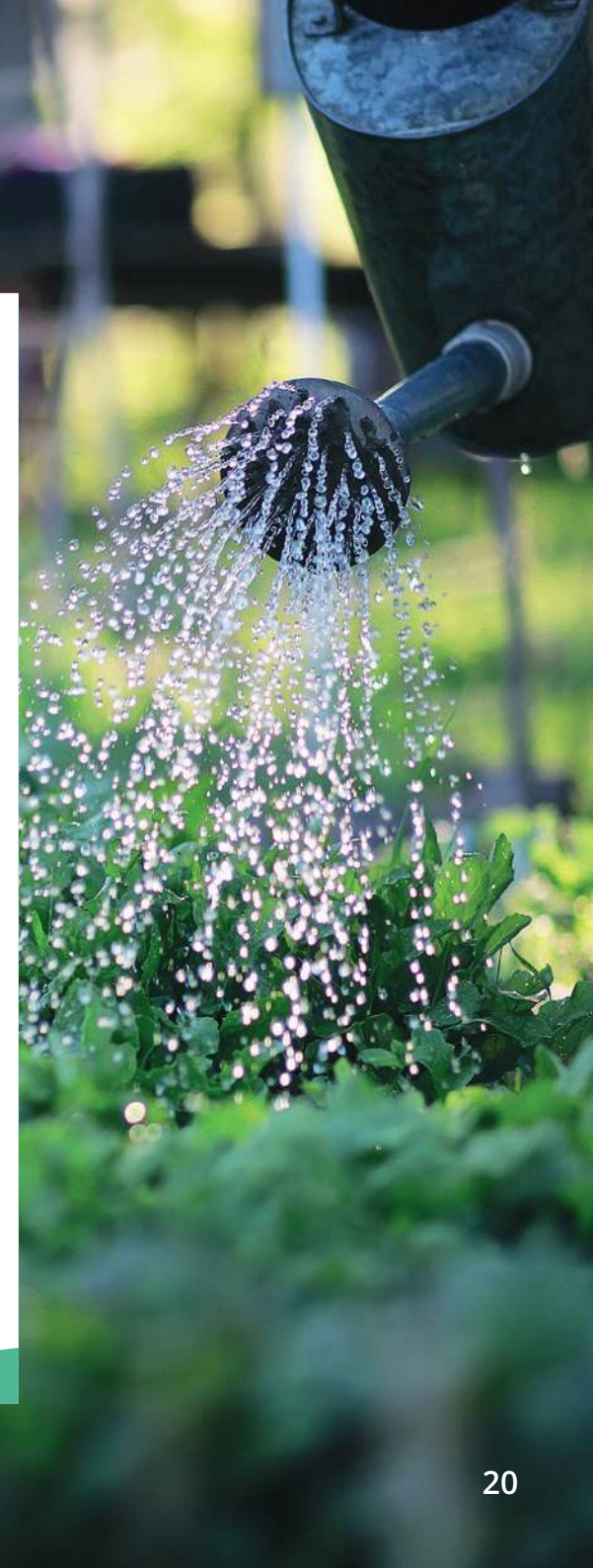
Po przesadzeniu do wysokiej jakości podłoża uniwersalnego, rośliny powinny mieć wystarczającą ilość składników odżywczych na wiele tygodni, więc nie trzeba ich nawozić w tym czasie.

Możesz zacząć nawożenie pełną dawką nawozu, gdy rośliny dobrze się ukorzenia.

SUBSTRAL Nawóz naturalny do Warzyw

To w 100% naturalny nawóz wzbogacony organicznym minerałem zeolitem, który w połączeniu z nawozem zatrzymuje składniki pokarmowe w glebie, zapewniając lepsze wchłanianie nawozu. Dodatkowo dzięki długo działającej formule roślina jest odżywiana aż przez 3 miesiące, dzięki czemu uzyskuje bardziej obfite plony. Formuła złożona ze składników pochodzenia roślinnego, wzbogacona naturalnymi minerałami. Nie zawiera substancji pochodzenia zwierzęcego, dzięki czemu nie posiada nieprzyjemnego zapachu.

ZBIERANIE NASION NA PRZYSZŁOŚĆ

Zbieranie nasion z własnych roślin to sposób na domknięcie cyklu uprawy. Nie tylko pozwala zaoszczędzić na zakupie nowych nasion, ale też daje ogromną satysfakcję – bo co może być lepszego niż wyhodowanie czegoś od podstaw? A najlepsze? Zwykle zbierzesz więcej nasion niż potrzebujesz, więc możesz się nimi podzielić lub wymienić z przyjaciółmi i sąsiadami.

Jak zbierać nasiona

Aby nasiona były zdolne do kiełkowania, muszą w pełni dojrzeć na roślinie. Jeśli zbierzesz je za wcześnie, mogą nie wykiełkować. Dojrzałe nasiona zwykle brązowieją, a strąki otwierają się samoistnie. Nie jesteś pewien? Co tydzień sprawdzaj, czy są gotowe.

„Niektóre rośliny potrafią zmylić – jednego dnia wydaje się, że jeszcze za wcześnie, a następnego okazuje się, że wszystkie nasiona już opadły! Dlatego warto zabezpieczyć nasienniki papierową torebką, by złapać nasiona, zanim znikną.”

Przechowywanie nasion

Po zbiorach nasiona wymagają oczyszczenia. Usuń resztki strąków, owoców czy osłonek. Rozłóż je na białym papierze – ułatwi to pracę. Jeśli masz do czynienia z drobnymi nasionami, możesz delikatnie zdmuchnąć resztki. Przechowuj je w chłodnym, ciemnym i suchym miejscu. Dobrze sprawdzą się papierowe koperty, ale jeśli chcesz zachować nasiona na dłużej, włóż je do szczelnego plastikowego pudełka i trzymaj w lodówce. W ten sposób zachowają zdolność kiełkowania na jak najdłużej.

Uwaga na odmiany F1

Wiele współczesnych odmian to hybrydy F1 (więcej na stronie 6), które nie zawsze rosną „zgodnie z oryginałem”. Oznacza to, że choć możesz zebrać z nich nasiona i bez problemu je wysiać, rośliny z kolejnego pokolenia mogą nie odziedziczyć najlepszych cech swoich rodziców. Można to porównać do buntu nastolatka w świecie roślin – nigdy nie wiadomo, co z tego wyniknie!

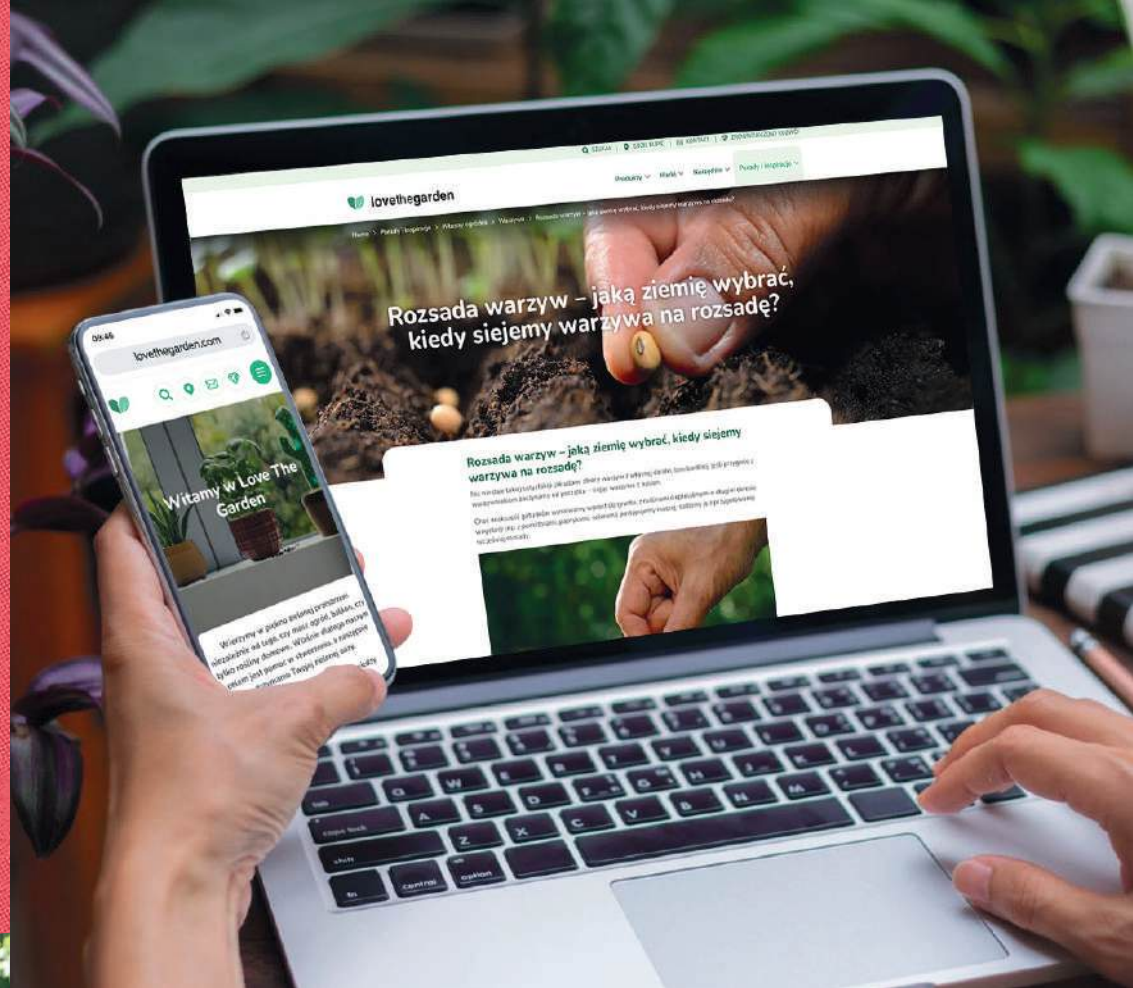
KOŃCOWE WNIOSKI I PRZYDATNE LINKI

Twoja przygoda z wysiewem zaczyna się właśnie teraz!

Gratulacje! Dotarłeś do końca tego przewodnika i jesteś gotowy, by siać jak prawdziwy ekspert. Od pierwszego małego kielka po bujne kwiaty czy obfite plony – przed Tobą pełna możliwości ogrodnicza przygoda. Chętnie zobaczymy, co uprawiasz! Podziel się swoimi postępami, używając #substralpolska i oznacz nas w mediach społecznościowych. Świątujmy razem każde zielone zwycięstwo!

Ale nie przestawaj na tym! Sprawdź nasze inne Poradniki po świecie ogrodnictwa i zajrzyj na naszą stronę internetową lovethegarden.com po więcej praktycznych wskazówek.

Bez względu na to, czy pielęgnujesz rośliny domowe, dbasz o trawnik czy uprawiasz soczyste pomidory – znajdziesz tu wszystkie triki i porady, które pomogą Twojej zielonej przestrzeni rozkwitnąć.

Jeśli jeszcze tego nie zrobiłeś, zapisz się do naszego newslettera! Znajdziesz w nim najnowsze inspiracje i porady ogrodnicze, które pomogą Ci podjąć kolejne wyzwania w ogrodzie.

Oto ogród tętniący życiem i kolorami, a wszystko to dzięki Twoim umiejętnościom uprawy nasion i odrobinnie wiedzy ogrodniczej!

 lovethegarden

